

مجموعه‌ای از
مستندات سیستم مدیریت کیفیت
در آزمایشگاه پزشکی

سازمان غذا و دارو

انتشارات نوید شیراز

سرشناسه	دارآفرین، حسین، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور	مجموعه‌ای از مستندات سیستم مدیریت کیفیت در آزمایشگاه پزشکی / تدوین و گردآوری حسین دارآفرین و همکاران؛ آزمایشگاه مرجع سلامت، انجمن آسیب‌شناسی ایران.
مشخصات نشر	شیراز: نوید شیراز، ۱۳۸۷.
مشخصات ظاهری	۳۰۴ ص: مصور.
شابک	978-964-358-759-8
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۲۸۶-۲۹۰.
یادداشت	واژه‌نامه.
موضوع	پزشکی -- آزمایشگاه‌ها -- کنترل کیفی
موضوع	پزشکی -- آزمایشگاه‌ها -- مدیریت
موضوع	تشخیص آزمایشگاهی -- کنترل کیفی
شناسه افزوده	آزمایشگاه مرجع سلامت کشور، انجمن آسیب‌شناسی ایران
شناسه افزوده	ویراستار: رهنمای فرزاسی، مرجان - صدیقی، مرتضی
رده‌بندی کنگره	۱۳۸۷ ۹۴۲/۳ RB۳۶
رده‌بندی دیویی	۶۱۶/۰۷۵۶
شماره کتابشناسی ملی	۱۳۳۸۴۱۵

مجموعه‌ای از مستندات سیستم مدیریت کیفیت در آزمایشگاه پزشکی

انجمن علمی آسیب‌شناسی ایران، آزمایشگاه مرجع سلامت

تدوین و گردآوری: دکتر حسین دارآفرین

گروه همکار: دکتر سعید آزاد ارمکی، دکتر رعنا اسهتی، دکتر صفری انجرائی، دکتر فرحناز بیداری زره‌پوش، دکتر محمود خانیکی، دکتر کتایون خداوردیان، دکتر پریسا داهیم، دکتر فریناز دانشمردی، دکتر فریده رضی، دکتر مرجان رهنمای فرزاسی، دکتر مرگن شاه‌حسینی، دکتر مرتضی صدیقی، دکتر نوش‌آفرین صفادل، دکتر شهلا فارسی، مهندس مرضیه فخرایی، دکتر وحید فلاح آزاد، دکتر پیمان محمدی تریش، گروه ویراستاری فنی: دکتر مرجان رهنمای فرزاسی، دکتر مرتضی صدیقی، دکتر پیمان محمدی تریش، دکتر محمود خانیکی، گروه واژه‌نگاری: سیه قاسمی‌پور، منظر عباس‌پور، سارا قاسمی‌پور، گروه صفحه‌آرایی: مهدی نداف‌زاده، شهریار صلاحی

لیتوگرافی و چاپ: واصف □ چاپ اول: ۱۳۸۸ □ حق چاپ محفوظ □ تیراژ: ۵۵۰۰ جلد

ناشر: انتشارات نوید شیراز

دفتر شیراز - تلفن ۶۲-۲۲۲۶۶۶۱-۲۲۲۶۶۷۶ نمابر ۰۷۱۱-۲۲۲۶۶۶۶۶-۷۱۳۲۶۵

دفتر تهران - تلفن ۵۹۳۵-۸۸۱۰ نمابر ۲۱۸۸۹۲۱۵۲۲

پست الکترونیکی: navid_publication@yahoo.com

وب سایت: www.navidshiraz-pub.com

ISBN: 978-964-358-759-8

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۵۸-۷۵۹-۸

هرگونه برداشت از مطالب این مجموعه با هماهنگی سفارش دهندگان بلامانع است.

با سپاس از همکاریانی که گردآورنده را در تدوین این مجموعه یاری نموده‌اند:

دکتر سعید آزاد ارمکی

همکاری در تدوین بخشی از دستورالعمل‌های فنی تجهیزات

دکتر کیومرث احمدی

همکاری در تدوین روش اجرایی فرایند پذیرش

دکتر رعنا امینی

تدوین دستورالعمل مدیریت کارکنان

دکتر صغری انجرائی

تدوین مجموعه راهنمای آماده‌سازی مراجعان آزمایشگاه

دکتر فرحناز بیداری زره‌پوش

تدوین موارد مخاطره‌آمیز در آزمایشگاه‌های پزشکی و مدیریت آن، همکاری در تدوین بخش‌هایی از فصل دوم و دستورالعمل‌های فنی تجهیزات

دکتر پیمان امیدوار

همکاری در تدوین بخشی از دستورالعمل‌های فنی تجهیزات

دکتر محمود خانیکی

ویرایش نهایی و همکاری در تدوین بخش‌هایی از فصل دوم و منابع

دکتر کتابیون خداوردیان

تدوین دستورالعمل جمع‌آوری نمونه خون وریدی و مویرگی

دکتر پریسا داهیم

ویرایش و همکاری در تدوین بخشی از دستورالعمل‌های فنی تجهیزات

دکتر فریناز راشدمنردی

ویرایش و تدوین دستورالعمل مدیریت کارکنان و همکاری در تدوین بخشی از دستورالعمل‌های فنی تجهیزات

دکتر فریده رضی

ویرایش و همکاری در تدوین بخشی از دستورالعمل‌های فنی تجهیزات

دکتر مرجان رهنمای فرزاسی

ویرایش نهایی، همکاری در تدوین فصول اول، دوم، چهارم، ششم و بخشی از دستورالعمل‌های فنی تجهیزات

دکتر مژگان شاه‌حسینی

همکاری در تدوین بخشی از دستورالعمل‌های فنی تجهیزات و راهنمای اصول مدیریت پسماندهای شیمیایی

خانم مهناز صارمی

همکاری در تدوین بخشی از دستورالعمل‌های فنی تجهیزات

دکتر مرتضی صدیقی

ویرایش نهایی، تدوین فصول اول، مدیریت عدم انطباق، روش‌های اجرایی در قالب دستورالعمل و نمودار گردش و مجموعه راهنمای آماده‌سازی مراجعان آزمایشگاه، همکاری در تدوین موارد مخاطره‌آمیز در آزمایشگاه‌های پزشکی و مدیریت آن، راهنمای مدیریت پسماندهای آزمایشگاهی و دستورالعمل و راهنمای مدیریت کارکنان و آموزش آنها

دکتر نوش‌آفرین صفادل

ویرایش و همکاری در تدوین فصول اول، دوم، چهارم و مدیریت عدم انطباق

دکتر حسین علیمحمدی

همکاری در تدوین موارد مخاطره‌آمیز در آزمایشگاه‌های پزشکی و مدیریت آن

دکتر شهلا فارسی

تدوین اصول حفاظت و پیشگیری کارکنان آزمایشگاه و دستورالعمل‌های ایمنی و ویرایش راهنمای اصول آمایش پسماندها

مهندس مرضیه فخرایی

تدوین مدیریت ایمنی در برابر پرتوهای یون‌ساز و همکاری در تدوین راهنمای اصول مدیریت پسماندهای پرتوزا و موارد مخاطره‌آمیز در آزمایشگاه‌های پزشکی و مدیریت آن

دکتر وحید فلاح‌آزاد

تدوین راهنمای نمونه‌گیری و همکاری در تدوین مجموعه راهنمای آماده‌سازی مراجعان آزمایشگاه

دکتر پیمان محمدی‌تربتی

ویرایش نهایی، تدوین مدیریت عدم انطباق و همکاری در تدوین بخشی از دستورالعمل‌های فنی تجهیزات

خانم آرزو نامی

همکاری در تدوین بخشی از دستورالعمل‌های فنی تجهیزات

خانم منیژه وظیفه‌دوست

همکاری در تدوین بخشی از دستورالعمل‌های فنی تجهیزات

دکتر بهمن یوسف‌زاده

همکاری در تدوین بخشی از دستورالعمل‌های فنی تجهیزات

اعضای کمیته خون شناسی آزمایشگاه مرجع سلامت

دکتر مینو احمدی‌نژاد، دکتر بهزاد پوپک، دکتر پریسا داهیم، دکتر اتوسا شریعت‌تربقان، دکتر کتابون خداوردیان، دکتر عبدالعلی شمس‌پرهان، دکتر محمد فرهادی‌لنگرودی، دکتر فرید کوثری؛
همکاری در تدوین دستورالعمل جمع‌آوری نمونه خون وریدی و مویرگی

یا هو

یا من هو الا هو

همگام با رویکرد جهانی به‌سوی ارتقا کیفیت در حوزه‌های گوناگون مانند صنعت، تولید، تجارت و خدمات و حرکت پرشتاب سردمداران علم و فن‌آوری جهت استاندارد نمودن فعالیت‌ها، در کشورمان نیز در سال‌های اخیر شاهد بروز تحولاتی در سیاست‌های کلان مدیران و مسئولان در این راستا هستیم. یکی از چشمگیرترین این تحولات، دگرگونی نظام نظارتی در حوزه مدیریت آزمایشگاه‌های پزشکی کشور است که به‌دنبال ابلاغ استانداردهای آزمایشگاهی از مهرماه سال قبل و الزام آزمایشگاه‌ها به انطباق خود با آن‌ها رخ داده است.

بدیهی است که وجود سوابق ارزشمند این مجموعه در زمینه تضمین کیفیت خدمات، در برقراری زمینه مناسب جهت ایجاد این تحول تاثیر بسزا داشته است. از این رو انتظاری‌رود جامعه آزمایشگاهی کشور بتواند به‌شکلی هماهنگ و منسجم در جهت شناسایی و استقرار استانداردهای جهانی کیفیت حرکت نماید.

انجمن آسیب‌شناسی ایران نیز با تاکید بر اهمیت استاندارد نمودن فرآیندهای آزمایشگاهی و در حرکتی همسو با آزمایشگاه مرجع سلامت تلاش می‌نماید در استقرار هر چه موفق‌تر این استانداردها همکاری نماید. به همین منظور با تدوین و گردآوری مجموعه حاضر که به کوشش همکاران ارجمندمان جناب آقای دکتر دارآفرین انجام گرفته است، بخش‌های مهمی از دستورالعمل‌های استاندارد را با تفصیل بیشتر آورده است تا مورد استفاده مسئولان محترم آزمایشگاه‌ها قرار گیرد. از سرکار خانم دکتر مرجان رهنمای‌فرزانی که در ویراستاری و مدیریت فنی این مجموعه تلاش داشته‌اند و دیگر همکاران نیز تشکر می‌گردد. همچنین از جناب آقای دکتر مهدوی مدیر کل آزمایشگاه مرجع سلامت به‌خاطر استمرار پشتیبانی در تدوین و چاپ این مجموعه سپاسگزاری می‌شود.

دکتر سیدعلی اکبر سیدمهدی

رئیس انجمن علمی آسیب‌شناسی ایران

به نام خدا

هنگامی که در استواری ستون‌های کاخ پرسپولیس، در تقارن و ظرافت بناهای تاریخی اصفهان، در وزن و قافیه اشعار نظامی، سطرهای گلستان سعدی و غزلیات حافظ، در استحکام حماسه فردوسی و در جای جای تاریخ و جغرافیا و ادبیات ایران عزیز، شواهدی مبنی بر کیفیت و نگاه مدبرانه و مدیرانه می‌یابیم و زمانی که در نقش‌قالی ایرانی و صنایع دستی مردم کشورمان زیبایی و همسانی رخ‌نمایی می‌کند، چگونه می‌توان ساحت علم و فن‌آوری‌ها را از این تقارن، ظرافت و استواری دور دانست، دنیای غرب را واعظ و کاشف استاندارد نامید و شرایط خود را منفعلانه و متفاوت از دیگران خواند.

آزمایشگاه مرجع سلامت با این باور که همکاران آزمایشگاهی به عنوان فرهیختگان جامعه علمی کشور، پیش‌تاز و سرآمد یکسان‌سازی و مدیریت کیفیت هستند، افتخار دارد مجموعه حاضر را تقدیم نماید.

جا دارد از تمامی همکاران ارزشمند آزمایشگاه مرجع سلامت که در تهیه و تدوین این مجموعه کوشیده‌اند و همچنین از انجمن آسیب‌شناسی ایران به‌ویژه جناب آقای دکتر دازآفرین که در این مسیر ما را یاری داده‌اند، تقدیر و تشکر نمایم.

دکتر افشین صفایی

مدیر کل آزمایشگاه مرجع سلامت

مرداد ماه ۱۳۸۷

به نام خداوند دانا و توانا

موجب نهایت مسرت است که نتیجه کوشش جناب آقای دکتر حسین دارآفرین را که با مساعدت همکاران دلسوز و پرمایه آزمایشگاه مرجع سلامت با گردآوری مطالب قابل استفاده در مورد مستندات استانداردهای آزمایشگاهی به زیور طبع آراسته شده است را پیش رو دارم. ناگفته نماند که در سال‌های دور اداره امور آزمایشگاه‌ها با امکانات موجود استانداردهای نظارتی تدوین شده خود را در امر نظارت مورد استفاده قرار داد و در حدود ده سال قبل آزمایشگاه رفرانس با توجه به استانداردهای سازمان بهداشت جهانی بخشی را ترجمه و در اختیار علاقمندان قرار داد. به علاوه در حدود هشت سال قبل عده‌ای از همکاران علاقمند در یک موسسه استاندارد برای اولین بار موضوع استانداردهای مدیریت را در کنفرانس هفتگی انجمن پاتولوژی مطرح و نظر برخی از همکاران بخش خصوصی و آزمایشگاه رفرانس را بدان جلب و اقدام به اخذ گواهینامه استانداردهای مدیریت نمودند و در نهایت دو سال قبل، به سفارش موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی استاندارد بین‌المللی ISO 15189 به نام استاندارد IR-ISO 15189 تدوین و برگردان آن به زبان فارسی به تصویب نهایی رسید.

از آن پس به همت همکاران آزمایشگاه مرجع سلامت، استانداردهای جهانی در مجموعه الگوهای عملی فهرستوار در آن مدیریت تدوین و در اختیار آزمایشگاه‌ها قرار گرفتند تا بر حسب قوانین خاص، خود را برای انطباق با آن آماده سازند و به علاوه انجمن‌های آزمایشگاهی با برگزاری دوره‌هایی برای مدیران و کارکنان آزمایشگاهی، آنها را با اصول استانداردها آشنا نمودند. در این مسیر بیش از هر چیز ایجاد باور به یک سیستم هماهنگ که بتواند علاوه بر کنترل کیفی به ارتقا کیفیت و صدور پاسخ‌های صحیح آزمایشگاهی کمک نماید، مورد نظر می‌باشد.

لازم به ذکر است که زیر بنای موجود آزمایشگاه‌های ایران عمدتاً با مشکلات مختلف خود از استانداردهای جهانی فاصله دارد و ایجاد علاقه و اشتیاق در کارکنان و مدیران و مسئولان فنی است که می‌تواند آنان را علیرغم مشکلات اقتصادی و تعرفه‌های غیر واقعی در حدود امکانات، آماده استقرار سیستم‌های استاندارد نمایند. بنابراین هرگونه سعی در آشنایی با ارکان استانداردها، اهداف، خط‌مشی مناسب و علی‌الخصوص مستندسازی و روش‌های کار و راهنماهای مختلف از طریق کارگاه‌ها و انتشارات می‌تواند در جهت این آمادگی همکاران آزمایشگاهی را یاری دهد.

در این مجموعه عمده راهنماها و دستورالعمل‌های مربوط به استقرار مدیریت کیفیت در آزمایشگاه و همچنین آموزش نحوه تدوین بخشی از این دستورالعمل‌ها با رعایت استانداردهای جهانی و شرایط و امکانات اقتصادی کشور تنظیم گردیده است که امیدوارم عموم همکاران و حتی دستیاران محترم رشته‌های مربوطه، ارزش این زحمات را ارج نهاده و از آن استفاده نمایند.

این مجموعه با تلاش همکاران عزیز و دانشمند آزمایشگاه مرجع سلامت و سایر دوستان علاقمند با نظارت و هماهنگی جناب آقای دکتر دارآفرین، سرکار خانم دکتر رهنمای فرزنامی و جناب آقای دکتر صدیقی که نمونه‌ای از پشتکار و جدیت می‌باشند، تدوین گردیده است که لازم می‌دانم ضمن تشکر از زحمات ایشان برای همگی پاداش الهی آرزو نمایم.

دکتر بهروز شفق

مسئول کمیته استانداردسازی و اعتبار بخشی

انجمن آسیب‌شناسی ایران

۸۷/۵/۲۵

به نام یگانه آفریدگار هستی

طراحی و برنامه‌ریزی در فعالیتهای مختلف بشر با استفاده از مفاهیم مدیریتی از اواسط قرن بیستم میلادی انجام گردیده است و بدین‌وسیله مفهوم استاندارد به معنی حداقل ویژگی‌ها و الزامات ضروری برای حصول اطمینان از کیفیت یک سیستم (سامانه)، یک محصول و یا یک خدمت در پروژه‌های مختلف صنعتی، کشاورزی، آموزشی، پزشکی و غیره وارد شده است. با شکل‌گیری سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO)، تدوین استانداردهای بین‌المللی به‌صورت منسجم آغاز و در تمامی رشته‌ها گسترش یافته است. استاندارد ISO 15189 استاندارد ویژه‌ای برای آزمایشگاه‌های پزشکی است که توسط سازمان مذکور در سال ۲۰۰۳ میلادی منتشر و در سال ۲۰۰۷ میلادی مورد بازنگری قرار گرفته است. این استانداردها، استانداردهای تلفیقی در اصول مدیریتی و فنی است که مفهوم تعریف شده از استاندارد به منظور حصول اطمینان از کیفیت خدمات در آزمایشگاه‌های پزشکی را توصیف می‌نماید.

اگرچه در حوزه سلامت در کشور ما به‌کارگیری استانداردها به‌طور عام و در آزمایشگاه‌های پزشکی به‌طور خاص از مفاهیمی است که به‌تازگی با جدیت بیشتری مطرح گردیده است، اما با توجه به رویکرد ساختار نوین سلامت در کشور نه تنها پردازش آن با توجه به مقتضیات جهانی ضروری می‌نماید بلکه یک نیاز ملی است که با عزم جدی سیاست‌گذاران و سازمان‌های غیردولتی می‌توان امید داشت که در آینده‌ای نه چندان دور شاهد تغییرات بنیادین در جهت بهبود وضعیت ساختار نظام سلامت و در بطن آن ساختار امور آزمایشگاهی کشور باشیم به گونه‌ای که تمام ارائه‌دهندگان این خدمات از یک سو و استفاده‌کنندگان آنها از سوی دیگر از این تغییرات بهره‌مند گردند. در راستای این حرکت جهانی و به‌دنبال برنامه‌های اعلامی وزارت بهداشت در خصوص حرکت گام به گام در جهت استانداردسازی آزمایشگاه‌ها، انجمن علمی آسیب‌شناسی ایران مشارکت در این برنامه‌ها را چون گذشته در سرلوحه وظایف و فعالیتهای حرفه‌ای خود قرار داده است. یکی از برنامه‌های مشترک این انجمن و آزمایشگاه مرجع سلامت تدوین مجموعه‌ای است که در اختیار شما قرار دارد.

این مهم ماحصل تلاش گروهی از متخصصان آسیب‌شناسی و علوم آزمایشگاهی و کارشناسان آزمایشگاه مرجع سلامت است. در نگارش و تدوین مطالب به نحوی سعی شده تا خطوط راهنما و آموزش لازم جهت تدوین مستندات نیز به خوانندگان ارائه گردد. امید است مخاطبان محترم نیز با

مطالعه این مطالب و به‌کارگیری آنها در فعالیت‌های آزمایشگاهی خود ضمن ارتقا وضع موجود با ارائه نظرات و تجربیات مفید، نویسندگان را در اصلاح نگارش و ویرایش‌های احتمالی یاری نمایند.

سپاس و تشکر قاصر، متوجه یکان یکان از همراهان و اعضای خانواده که در این مدت با شکیبایی شرایط را مساعد نمودند، از اعضای محترم هیات مدیره انجمن آسیب‌شناسی و مدیریت آزمایشگاه مرجع سلامت به خاطر تسهیل در شرایط و قرار دادن امکانات لازم، از جناب آقایان دکتر مرتضی صدیقی، دکتر پیمان محمدی تربتی و دکتر محمود خانیکی به خاطر ویرایش نهایی از جمله مطابقت مطالب و نحوه نگارش و تعیین سرفصل‌ها با معیارهای سازمان بین‌المللی استاندارد، به‌ویژه از سرکار خانم دکتر مرجان رهنمای فرزانی که علاوه بر تدوین و ویرایش نهایی با مدیریت توانمند خود در انتظام مجموعه و هماهنگی بین گروه تلاش‌وآفری داشته‌اند، مجدداً از تمامی اعضای محترم گروه همکار به‌ویژه دکتر وحید فلاح‌آزاد، دکتر سعید آزاد ارمکی، دکتر رعنا امینی، دکتر صفری انجرائی، دکتر فرحناز بیداری زره‌پوش، دکتر کتابون خداوردیان، دکتر پریسا داهیم، دکتر فریناز راشدمرندی، دکتر فریده رضی، دکتر مژگان شاه‌حسینی، دکتر نوش‌آفرین صفادل، دکتر شهلا فارسی و مهندس مرضیه فخرایی، همچنین از جناب آقای دکتر کازرونی در امر پشتیبانی، از سرکار خانمها سمیه قاسمی‌پور، منظر عباس‌پور، سمیه جهان‌پور و سارا قاسمی‌پور در واژه‌نگاری، از آقایان مهدی نداف‌زاده، شهریار صلاحی و حمید خلیلی در صفحه‌آرایی و تدارکات، مدیریت و کارکنان انتشارات نوید شیراز به‌ویژه آقایان نوید و حامدی در چاپ و انتشار این مجموعه بوده و هست.

در آغاز و فرجام سخن خداوند سبحان را منت داشته که لیاقت این توانایی و فرصت را به اینجانب و همکاران عنایت بخشید تا بتوانیم به سعی خود مجموعه‌ای درخور و متناسب با نیاز مخاطب فراهم آوریم و تقدیم جمیع مخاطبان نماییم.

دکتر حسین دارآفرین

مهر ۱۳۸۷

صفحه

فهرست

۱	فصل ۱- انواع مستندات تشکیلات مدیریت کیفیت در آزمایشگاه
۳	• مقدمه
۴	• انواع مستندات و تعاریف آنها
۸	• فهرست مستندات
۱۵	فصل ۲- دستورالعمل‌ها و روش‌های اجرایی پذیرش، نمونه‌گیری و گزارش‌دهی
۱۷	• مقدمه
۱۹	• راهنمای تدوین روش اجرایی فرایند پذیرش در قالب دستورالعمل
۲۳	• روش اجرایی فرایند پذیرش در قالب نمودار گردشی
۲۴	• راهنمای نمونه‌گیری
۲۴	شرایط مربوط به آماده‌سازی بیمار قبل از نمونه‌گیری
۳۲	چگونگی ثبت ساعت، تاریخ و نام فرد انجام دهنده نمونه‌گیری
۳۲	وسایل و مواد مورد نیاز جهت نمونه‌گیری
۳۴	نحوه جمع‌آوری نمونه
۴۱	حجم نمونه مورد نیاز برای انجام هر آزمایش
۴۲	نوع ضدانقاع یا نگهدارنده مورد نیاز
۴۸	الزامات مربوط به نحوه انتقال نمونه
۵۰	الزامات مربوط به شرایط نگهداری نمونه قبل از انجام آزمایش
۵۸	ملاحظات ایمنی حین جمع‌آوری و انتقال نمونه
۵۸	ثبت نحوه انجام کار و مسئول مربوطه در زمان نمونه‌گیری بر بالین بیمار
۷۰	• دستورالعمل جمع‌آوری نمونه خون وریدی بیماران سرپایی
۸۴	• مجموعه راهنمای آماده‌سازی مراجعان آزمایشگاه
۹۳	• روش اجرایی فرایند نمونه‌گیری در قالب نمودار گردشی

۹۴	• راهنمای تدوین روش اجرایی فرآیند گزارش‌دهی در قالب دستورالعمل
۹۷	• روش اجرایی فرآیند گزارش‌دهی در قالب نمودار گردشی
۹۹	• راهنمای تدوین قرارداد بین آزمایشگاه‌های ارجاع یا ارجاع‌کننده
۱۰۱	فصل ۳- الزامات و دستورالعمل فنی تجهیزات
۱۰۳	• مقدمه
۱۰۴	• الزامات و استانداردهای تجهیزات
۱۰۸	• دستورالعمل فنی تجهیزات
۱۰۸	دستورالعمل فنی اتوکلاو
۱۱۱	دستورالعمل فنی انکوباتور
۱۱۳	دستورالعمل فنی بن ماری
۱۱۴	دستورالعمل فنی فور - اون
۱۱۶	دستورالعمل فنی یخچال
۱۱۸	دستورالعمل فنی فریزر
۱۱۹	دستورالعمل فنی دماسنج
۱۲۳	دستورالعمل فنی اسپکتروفتومتر
۱۲۶	دستورالعمل فنی فتومتر
۱۲۷	دستورالعمل فنی ترازوی مکانیکی
۱۲۹	دستورالعمل فنی ترازوی الکترونیک
۱۳۰	دستورالعمل فنی سمپلر (میکروپیپت)
۱۳۴	دستورالعمل لوازم شیشه‌ای
۱۳۸	دستورالعمل فنی پیپت
۱۴۱	دستورالعمل فنی دیسپنسور
۱۴۲	دستورالعمل فنی بالن ژوژه
۱۴۴	دستورالعمل فنی استوانه مدرج
۱۴۵	دستورالعمل فنی لوپ
۱۴۹	دستورالعمل فنی فلیم فتومتر
۱۵۱	دستورالعمل فنی میکروسکوپ
۱۵۵	دستورالعمل فنی سانتریفوژ
۱۵۷	دستورالعمل فنی پردازنده‌های بافتی
۱۶۰	دستورالعمل فنی میکروتوم
۱۶۵	دستورالعمل تهیه آب خالص و کنترل کیفی آن و تجهیزات مربوطه
۱۶۸	دستورالعمل فنی دستگاه‌های شمارنده سلولی خودکار
۱۷۱	دستورالعمل فنی دستگاه میکروهماتوکریت

۱۷۵	فصل ۴- راهنمای مدیریت پسماندهای آزمایشگاهی
۱۷۷	• مقدمه
۱۷۸	• تعاریف پایه
۱۸۱	• انواع پسماندهای آزمایشگاهی
۱۸۴	• راهنمای اصول مدیریت پسماندهای معمولی
۱۸۵	• راهنمای اصول مدیریت پسماندهای شیمیایی
۱۹۲	• راهنمای اصول مدیریت پسماندهای عفونی
۱۹۸	• راهنمای اصول مدیریت پسماندهای پرتوزا
۲۰۱	• دستورالعمل دورریزی پسماندهای مرتبط با کیت‌های حاوی ۱-۱۲۵
۲۰۳	فصل ۵- راهنمای تدوین دستورالعمل مدیریت عدم انطباق
۲۰۵	• مقدمه
۲۰۶	• عوامل موثر در بروز فعالیت نامنتطبق
۲۰۸	• ورودی‌ها و روش‌های اصلی تشخیص موارد کار نامنتطبق
۲۰۹	• ارزیابی اهمیت موارد عدم انطباق
۲۰۹	• نحوه برخورد با کارهای نامنتطبق
۲۰۹	• تصمیم‌گیری در خصوص کار نامنتطبق
۲۱۰	• تعیین مسئول رسیدگی به کار نامنتطبق و اقدامات اصلاحی پس از تعیین علت آن
۲۱۱	فصل ۶- راهنما و دستورالعمل‌های مدیریت ایمنی در آزمایشگاه
۲۱۳	• مقدمه
۲۱۵	• موارد مخاطره‌آمیز در آزمایشگاه‌های پزشکی و مدیریت آن
۲۳۷	• مدیریت ایمنی در برابر پرتوهای یون‌ساز
۲۴۳	• اصول کلی حفاظت و پیشگیری از آلودگی کارکنان و محیط آزمایشگاه
۲۴۹	فصل ۷- دستورالعمل و راهنمای مدیریت کارکنان و آموزش آنها
۲۵۱	• مقدمه
۲۵۲	• راهنمای مدیریت کارکنان در آزمایشگاه پزشکی
۲۵۵	• دستورالعمل آموزش کارکنان در آزمایشگاه پزشکی
۲۵۹	فصل ۸- ضمایم و منابع
۲۶۱	• ضمایم
۲۸۴	• منابع